Cvintetul „Concordia"

Cunoscută și recunoscută, din numeroasele concerte susținute în capitală și în țară, drept o valoroasă formație camerală, „Concordia" se remarcă în primul rînd prin bogatul și variatul repertoriu abordat, prin programele deosebit de interesante susținute, în care muzica românească își află locul de frunte.

Un astfel de program, alcătuit în exclusivitate din lucrări camerale românești, a suscitat interesul publicului prezent la recitalul susținut de cvintetul „Concordia", în colaborare cu alți soliști de prestigiu, în Studioul 8 al Radioteleviziunii române.

Denumit pe drept „Festival al muzicii românești", concertul a reunit nume ale compozitorilor români din toate generațiile, alături de lucrări de George Enescu, Paul Constantinescu, Alfred Mendelsohn, Mihai Moldovan, Carmen Petra-Basacopol, figurînd și nume din generația cea mai tînără de compozitori — Violeta Dinescu.

Alegerea și realizarea perfectă a unui astfel de repertoriu se datorează atît conducătorului formației, fagotistul Miltiade Nenoiu, cit și valorii solistice individuale a fiecărui membru : Nicolae Maxim — flaut, Eugen Glăvan — oboi, Valeriu Bărbuceanu — clarinet și Nicolae Dănilă — corn, dotați cu o tehnică instrumentală precisă, un sunet pur și expresiv, inteligența înțelegerii și interpretării muzicale, care conferă unitate și omogenitate ansamblului.

Aceste calități s-au relevat cu precădere în interpretarea *Cvintetuiui pentru flaut, oboi, clarinet, fagot și violină* (știma de violină fiind susținută de Silvia Drăgoi), în armonia și exuberanța întregii lucrări evidențiindu-se efectele timbrale și muzicalitatea ansamblului. Cu aceeași dezinvoltură și dăruire în *Divertismentul pentru suflători, harpă, xilofon și contrabas* de Carmen Petra-Basacopol, cvintetului „Concordia" i s-a alăturat Elena Gantolea (harpă), Ilie Mihalache (xilofon) și Ion Olteanu (contrabas), realizînd o interpretare plină de culoare, tonică.

Pe lîngă aceste două lucrări cunoscute și apreciate deja în public, concertul a cuprins și patru prime audiții, interesînd toate prin ineditul lor, prezentînd compozitori și lucrări în ipostaze noi.

Astfel s-au putut audia cele *Patru cîntece pentru mezzo-soprană și fagot* scrise de Mihai Moldovan pe versuri de Sanda Nenoiu și interpretate de Adina Iurașcu și Miltiade Nenoiu. Lucrare de tinerețe a regretatului compozitor, scrisă în creionări rapide, ea prefigurează stilul concis și sigur de mai tîrziu al autorului, mușcătoarea sa ironie din care nu lipsea vibrația adîncă a unui lirism grav. Pătrunsă în stil, interpretarea celor doi soliști a subliniat expresivitatea aceasta aproape aforistică.

O versiune inedită a celor *Șapte cîntece pe versuri de Clément Marot* de George Enescu a fost realizată pentru două voci soliste și cvintet de suflători de către Gheorghe Firca. Cunoscut ca muzicolog, Gheorghe Firca se prezintă cu succes în postura de a transpune pentru cvintet de suflători muzica pentru voce și pian a lui Enescu. Surpriza audiției este rapid convertită de plăcuta sonoritate, adesea evocatoare a atmosferei specifice textului (sec. XV—XVI), pe care o redau suflătorii de lemn. Interpretarea vocală — aparținînd sopranei Monica Teodorescu (cu o voce clară și calmă în piesele lirice) și tenorului Vladimir Popescu-Deveselu (cu impresionantă forță și expresivitate in piesele dinamice) — s-a împletit armonios cu interpretarea instrumentală a cvintetului de suflători.

Mai puțin cunoscute publicului, *Poemele pentru cvintet de suflători și cor de cameră* pe texte de Magda Isanos *(Primăvara, Ploaia, Nu vă scuturați, florilor, În cring)* ale lui Alfred Mendelsohn au adus un plus de prospețime și simplitate, prin vocile Corului de cameră al Radioteleviziunii, dirijat de Aurel Grigoraș, alăturate cvintetului, readucînd în atenția publicului un compozitor mai puțin cîntat în ultima vreme ; acțiune meritorie a cvintetului „Concordia" de a reevalua lucrări ale muzicii camerale românești.

Prestigiul de care formația „Concordia" se bucură din ce în ce mai mult, au determinat scrierea unor lucrări dedicate special componenților săi. O astfel de lucrare este cea a Violetei Dinescu. intitulată *Alternanțe.* Cunoașterea timbrelor și posibilităților tehnice instrumentale, talentul și spontaneitatea cu care compozitoarea înlănțuie și suprapune sonoritățile au ieșit la iveală în cvintetul de suflători dedicat „Concordiei", pe care aceasta l-a studiat și interpretat cu plăcere, reliefînd și susținînd cu înaltă profesionalitate atît părțile cît și întregul lucrării. Colaborarea compozitor-interpret se soldează cu o deplină reușită muzicală, Violeta Dinescu acordînd fiecărui instrument proporția și importanța specifică în contextul cvintetului, iar cei cinci componenți, aflîndu-și ponderea, au posibilitatea de a-și desfășura calitățile instrumentale, contribuind la expresiva mișcare sonoră a ansamblului.

Mihaela MARINESCU

Societatea „Muzica"

Al 30-lea „Dialog cu publicul" (așadar, o cifră rotundă !), organizat în Studioul T8 al Radioteleviziunii sub familiara egidă a Societății MUZICA, a avut loc în chiar ziua dedicată muzicii de organizatorii „Primăverii culturale a capitalei" ; o zi din primăvara muzicală sărbătorită nu întîmplător, credem, printr-un concert de prime audiții din creația tinerilor compozitori. Radiografia vîrstei tinere a compoziției românești pe care ne-a propus-o recentul concert-dezbatere indică mult mai clar decît alte însumări concertistice similare un grad crescut de consonanță componistică, un traseu comun spre care cele cinci muzici audiate tind ca spre o matcă (paradoxal !) generatoare, în care rezonan-

https://biblioteca-digitala.ro

țele lor se întîlnesc și con-sună. Regăsim în toate aceste lucrări, ascunsă între volute stilistice sau manifestă, aceeași căutare a esenței muzicii, a celui „ce" originar (interval, ritm, culoare, melos, spațiu armonic etc.) — îndepărtat în timp, ascuns în straturile folclorului — capabil să regenereze, să autentifice actul de creație. Preocuparea compozitorilor nu este îndreptată înspre a construi forme care să îmbrace ideea, ci spre căutarea ideii fără a cruța forma, pe care — implicit — prin actul lor cognitiv o reformulează.

În cele *Trei sculpturi* pentru cvartet de coarde de Maia Ciobanu, căutarea stării autentice pleacă de la contemplarea unor obiecte sculpturale („Cumințenia pămîntului", „Himera" și „Muza adormită" de Constantin Brâncuși) care nu sînt descrise, nici codificate muzical prin vreo relaționare de coordonate ; urmînd fluxul liber al impresiilor, interiorizate, sublimate, muzica este o personală prelungire sonoră a liniștii condensate în sculpturile brâncușiene. În prima parte, repetarea obsesivă a unor pedale peste care se proiectează desene frînte, suple, fragile, creează imaginea unei rotiri a obiectului contemplat, rotire care dezvăluie straturi tot mai profunde, ca o descojire, o pătrundere în taină. Partea a doua aduce o frămîntare ritmică nervoasă, o compunere a muzicii prin descompuneri „himeratice". Finalul are aspectul cel mai consonantic, efect neașteptat al suprapunerilor de pentatonii (anunțate în prezentare), creînd o prelungă stare de liniște, ca un gest de protecție al somnului muzei. În țesătura suplă a muzicii cvartetului intervin fragmente de text (din Eminescu, Blaga, text folcloric) a căror rostire din „offside" le-ar fi subliniat rolul structural în piesă, eliminînd riscul unei diferențe de fonus între vorbă și sunet.

Ca și în „Sculpturile"... Maiei Ciobanu, în piesa *Rezonanțe* de Doina Nemțeanu-Rotaru regăsim apelul la starea arhaică a unui folclor preponderent melodic. Gestul împrumutului folcloric este de fapt mimat, întrucît compozitoarea ajunge la această rîvnită „stare autentică" printr-un demers componistic de decelare, de simplificare și esențializare propriu. Lucrarea este gîndită ca un omagiu adus lui George Enescu, această intenție condiționînd-o stilistic în sensul unei apropieri de unele procedee componistice enesciene (variația continuă, unisonul variat timbral) și, mai mult, de acea atmosferă descriptiv-contemplativă, evocînd spațiul melosului autohton atît de propriu. Plecînd de la curgerea ritmică lentă și ajungînd la vioiciunea unui joc maramureșean, spațializînd și îmbogățind unisonul tînguitor pînă la dimensiunea suprapunerilor polifonice, stratificînd printr-o timbrare „jucată" distanța între aproape și departe (e adevărat că unele nuanțe au scăpat interpretării !), piesa *Rezonanțe* este o încercare de circumscriere a unui spațiu muzical propriu — rezonanță a spațiului-matcă mioritic.

Înrudirea pe care am aflat-o între poemul pentru voce gravă și pian *Către pace* de Liviu Dănceanu și ciclul de trei lieduri *Condiție* de Gabriela Aștileanu poate fi plasată în maniera dramatică, sobră, apodictică, a liniilor vocale. Liviu Dănceanu pleacă în formulările lui melodice de la structuri elementare (oligocordii), cu radicală reținere față de improvizație, de „întîmplător" ;zig-zag-ul vocal este atașat unei sume de sunete, mereu aceleași, într-un auster balans ritmic, în timp ce acompaniamentul figurează ascendent structuri armonice stabile, pînă la cucerirea întregii claviaturi. Gabriela Aștileanu preferă fluxul liber al verbului, de o continuitate firească, neconstrînsă, flux căruia îi subordonează susținerea armonică a pianului, aerisită, imprevizibil nuanțată.

Impresia de improvizație este creată în piesa cu același nume de Mihai Damian, printr-o iscusită regizare a arsenalului de virtuozitate timbrală și tehnică a flatului, la care autorul apelează timid la început și din ce în ce mai mult spre axa mediană a lucrării ; revenirea la o scriitură simplă, voit naivă, în final, încheie simetric un arc evolutiv amplu. Elementele de melodică incantatorie — formule caracteristice sau pedale — „tonici" structurează evoluția lineară, previzibilă, a lucrării, de la simplitate spre exuberanță și înapoi, la simplitate, rezultanta finală fiind o muzică situabilă prin cantabilitate și nuanța de necontrafăcut, de naiv a lirismului, într-o zonă a frumosului exotic.

Dincolo de dimensiunea componistică — în prim plan într-un concert-dezbatere — recentul dialog muzical cu publicul a subliniat dimensiunea interpretativă (aplicată la primele audiții de muzică românească !) deosebit de convingătoare prin calitatea versiunilor oferite și prin interesul vizibil crescut față de muzica nouă ; să-i amintim în acest sens pe Steliana Calos, Roxana Lazăr, Liana Podlovski, Florin Oatu, Radu Cozărescu, subliniind participarea de excepție a cvartetului „George Enescu".

Carmen CĂRNECI

Lola Bobescu

Sensibilă la dragostea și admirația cu care publicul nostru o întîmpină la fiecare revenire în țară, Lola Bobescu ne-a dăruit în ultima săptămînă a lunii mai două memorabile seri de muzică autentică cu cîteva din cele mai grele și frumoase lucrări din repertoriul viorii : Bach, Mozart, Beethoven, Enescu, Debussy. Marea personalitate a artistei ne-a dat prilejul încă o dată să-i admirăm nu numai alegerea repertoriului de înaltă demnitate profesională, dar mai ales forța realizării interpretative, mai vie și mai captivantă ca oricînd. Ne-am bucurat astfel că, printre puținele seri interesante pe care le-am avut în stagiunea aceasta, concertele violonistei Lola Bobescu s-au constituit în adevărate evenimente artistice. N-am înțeles de ce, în serile următoare, miercuri și joi—vineri, au fost invitate două „ersatz-uri" ale vieții internaționale de concert, rătăcitorul Yvry Gitlis și Yfrah Neaman.

Dar să lăsăm această lipsă de consecvență în ocrotirea vieții noastre artistce să fie discutată și lămurită de specialiștii criticii săptămînale T.V. Să ne

https://biblioteca-digitala.ro